Простий електронний підпис клієнта під час укладення договору страхування

Електронні договори · https://nasu.com.ua/mdata/prostyj-elektronnyj-pidpys-kliyenta-pid-chas-ukladennya-dogovoru-strahuvannya/

Чи може клієнт використовувати простий електронний підпис під час укладення договору страхування і чи мають у договорі про його використання міститися зразки підписів сторін?

Відповідно до частини третьої статті 207 Цивільного кодексу використання при вчиненні правочинів факсимільного відтворення підпису за допомогою засобів механічного, електронного або іншого копіювання, електронного підпису або іншого аналога власноручного підпису допускається у випадках, встановлених законом, іншими актами цивільного законодавства, або за письмовою згодою сторін, у якій мають міститися зразки відповідного аналога їхніх власноручних підписів, або іншим чином врегульовується порядок його використання сторонами.

Частиною першою статті 97 Закону про страхування, зокрема, визначено, що договір страхування укладається виключно в письмовій формі з дотриманням вимог Цивільного кодексу, встановлених до письмової форми правочину, та оформляється у паперовій формі або у формі електронного документа, створеного згідно з вимогами, визначеними Законом про електронний документообіг, або в порядку, передбаченому законодавством про електронну комерцію.

Порядок використання електронного підпису в банківській системі України та на ринках небанківських фінансових послуг, державне регулювання та нагляд за діяльністю на яких здійснює Національний банк, визначається Національним банком (частина шоста статті 6 Закону про електронний документообіг).

У пункті 2 розділу I Положення про використання електронного підпису та електронної печатки, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 20.12.2023 № 172 (далі – Положення № 172), зокрема, передбачено:

ідентифікація – заходи, що вживаються установою для встановлення особи шляхом отримання її ідентифікаційних даних (підпункт 5 пункту 2 розділу I Положення № 172);

простий електронний підпис (далі – простий ЕП) – будь-який вид електронного підпису (далі – ЕП), крім кваліфікованого ЕП, цифрового власноручного підпису (далі – ЦВП), удосконаленого електронного підпису (далі – УЕП) з кваліфікованим сертифікатом, УЕП, ЕП Національного банку (підпункт 9 пункту 2 розділу I Положення № 172).

Відповідно до пункту 15 розділу II Положення № 172 під час створення, оброблення та зберігання електронних документів використовуються:

1) кваліфікований ЕП (далі – КЕП);

2) ЦВП;

3) УЕП з кваліфікованим сертифікатом;

4) УЕП;

5) ЕП Національного банку;

6) простий ЕП;

7) кваліфікована електронна печатка;

8) електронна печатка з кваліфікованим сертифікатом;

9) удосконалена електронна печатка.

У пункті 17 розділу II Положення № 172, зокрема, встановлено, що використання УЕП, удосконаленої електронної печатки та простого ЕП здійснюється на підставі договору між установою[1] і клієнтом / контрагентом установи або установою і особою, що має намір стати клієнтом / контрагентом установи. Договір укладається в письмовій формі після проведення ідентифікації та верифікації відповідно до вимог законодавства України клієнта / контрагента установи чи особи, що має намір стати клієнтом / контрагентом установи:

1) у формі паперового документа з власноручними підписами сторін або

2) як електронний документ із КЕП сторін, або

3) як електронний документ з УЕП із кваліфікованим сертифікатом клієнта / контрагента установи та КЕП уповноваженого представника установи, або

4) як електронний документ із ЦВП фізичної особи, визначеної в абзацах першому, третьому пункту 33 розділу IV Положення № 172, та КЕП уповноваженого представника установи, з дотриманням вимог розділу IV щодо використання ЦВП Положення № 172, або

5) як електронний документ із використанням будь-яких видів ЕП, щодо яких між клієнтом / контрагентом установи та установою вже укладено договір відповідно до вимог одного з підпунктів 1–4 пункту 17 розділу II Положення № 172;

договір про використання УЕП, удосконаленої електронної печатки та простого ЕП має містити умови та порядок (процедуру) визнання установою і клієнтом / контрагентом установи правочинів у вигляді електронних документів із використанням УЕП, удосконаленої електронної печатки або простого ЕП відповідно;

договір має також містити умови щодо розподілу ризиків збитків, що можуть бути заподіяні підписувачам і третім особам у разі використання простого ЕП, УЕП або удосконаленої електронної печатки відповідно.

У розділі VIII “Використання простого ЕП” Положення № 172, зокрема, визначено, що клієнт установи, контрагент установи має право використовувати простий ЕП у разі дотримання таких вимог:

1) електронна взаємодія здійснюється виключно з цією установою та з використанням технології, визначеної установою;

2) використання простого ЕП здійснюється на підставі договору відповідно до вимог пункту 17 розділу II Положення № 172 (пункт 57 розділу VIII Положення № 172).

Простий ЕП має забезпечувати однозначну ідентифікацію особи підписувача (пункт 58 розділу VIII Положення № 172).

Отже, договір страхування у формі електронного документа повинен укладатися з дотриманням наведених вище вимог законодавства України. Використання клієнтом страховика простого ЕП під час укладання договору страхування має здійснюватися відповідно до вимог Положення № 172. Вимоги щодо обов’язкової наявності в договорі між страховиком і клієнтом про використання простого ЕП зразків відповідних аналогів власноручних підписів сторін договору Положення № 172 не містить.

[1] Установа – банк, небанківська фінансова установа, особа, яка не є фінансовою установою, але має право надавати окремі фінансові послуги, державне регулювання та нагляд за діяльністю якої здійснює Національний банк, небанківський надавач платіжних послуг, оператор платіжної системи, технологічний оператор платіжних послуг (підпункт 15 пункту 2 розділу I Положення № 172).

Лист НБУ № 33-0007/111409 від 19.11.2026